

Alchemilla

Herfstnummer 2013

Colofon

De Alchemilla verschijnt viermaal per jaar in een oplage van 375 exemplaren.

Het IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een landelijke vrijwilligersvereniging met regionale afdelingen.

Omdat de IVN afdeling West-Friesland ervan overtuigd is dat werken aan een gezond leefmilieu belangrijk is voor ons, voor kinderen en voor u, houdt het zich bezig met allerlei natuuractiviteiten.

Het lidmaatschap kost € 20,00 per jaar. U ontvangt dan dit afdelingsblad en het landelijke IVN-blad Mens en Natuur.

De Alchemilla wordt gedrukt bij Editoo B.V. in Arnhem

Kopij naar redactie@ivn-westfriesland.nl

IVN afdeling West-Friesland

NME centrum: Streekbos Paviljoen

Postadres: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

Telefoon: 0228 520486

Email: info@ivn-westfriesland.nl

Website: www.ivn-westfriesland.nl

Facebook: www.facebook.com/ivnwestfriesland

Twitter: <https://twitter.com/#!/IVNstreekbos>

Nummer KvK: Noordwest-Holland 40624859

Het NME centrum is iedere zondag geopend van 13.00 - 17.00 uur

Dependance:

Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud

Contactpersonen

IVN afdeling West-Friesland organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neemt u dan contact op met onderstaande contactpersonen

Redactie Alchemilla:

Astrid Bijster (zie Bestuur)

Lisbeth van Lintel, T: 0228 517005,

E: l.van.lintel@ivn-westfriesland.nl

Marga Scherer, T: 0228 586786,

E: m.scherer@ivn-westfriesland.nl

Joke Tilgenkamp, T: 0229 235101

E: j.f.tilgenkamp@ivn-westfriesland.nl

Hans Verhoeven (zie Bestuur);

PR / Persberichten:

Toos Brink, T: 0228 512316,

E: t.brink@ivn-westfriesland.nl

Publieksactiviteiten:

Frieda Bus, T: 0228 541489,

E: f.bus@ivn-westfriesland.nl

Scholenwerk:

Vacant

Exposities:

Beppie van der Wegen, T: 0228 322338,

E: b.vd.wegen@ivn-westfriesland.nl

IVN website:

Rob den Hartog (zie Bestuur)

Vaarexcursies:

Theo Ruiter, T: 0228 515797,

E: th.ruiter@ivn-westfriesland.nl

Weidevogelwerkgroep:

Geert Pietersen (zie Bestuur)

Knotwerkgroep:

Rob Rijswijk, T: 0228 561642,

E: r.rijswijk@ivn-westfriesland.nl

Ecowerkgroep:

Louis van Wegen, T: 0228 316825,

E: l.van.wegen@ivn-westfriesland.nl

IJsvogelwerkgroep:

Douwe Greydanus, T: 0228 720119,

E: d.greydanus@ivn-westfriesland.nl

Inventarisatie Streekbos:

Hans Verhoeven (zie Bestuur)

Werkgroep Egboetje: Adri Bozelie (zie Bestuur)

Cursussen: Astrid Bijster (zie Bestuur)

Bestuur

Voorzitter: Geert Pietersen

T: 0228 523565

E: g.pietersen@ivn-westfriesland.nl

Secretaris: Gé Kenter

T: 0228 513362

E: g.m.kenter@ivn-westfriesland.nl

Penningmeester en

Ledenadministratie: Rob den Hartog

T: 0228 517593

E: r.den.hartog@ivn-westfriesland.nl

Rekeningnummer:

IBAN/Rekeningnummer: NL13 RABO 0167 7601 57

t.n.v. IVN afd. West-Friesland

Leden van Bestuur:

Astrid Bijster

T: 0229 275673

E: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Hans Verhoeven

T: 0228 515137

E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Adri Bozelie

T: 0227 542621

E: a.bozelie@ivn-westfriesland.nl

John Bos

T: 06 81202267

E: j.bos@ivn-westfriesland.nl

Henk Lanting

T: 0228 313430

E: h.lanting@ivn-westfriesland.nl

Foto's

Foto voorkant:

Rode Kelkzwam

Foto: Marianne Ouwerkerk

Foto achterkant:

Ecoproject, de poel in de herfst

Foto: Hans Verhoeven

Samenstelling fotospread middenpagina's:

Lisbeth van Lintel

Voorwoord

Geert Pietersen

Per 15 september heb ik de voorzittershamer, die er alleen symbolisch is, van Tjalling overgenomen. Het is iets later geworden dan de geplande 1 september, maar dat was alleen vanwege praktische redenen zoals vakantie.

Ik wil dit voorwoord beginnen met een eerbetoon aan Tjalling. Hij is 18 jaar voorzitter geweest en heeft IVN West-Friesland in al die jaren geleid naar de actieve en springlevende vereniging die het nu is. Ook in het provinciaal overleg met IVN-afdelingen is onze afdeling goed vertegenwoordigd.

En dan zijn er nog alle contacten met collega-verenigingen en met de gemeentebesturen in West-Friesland. Overal is Tjalling bekend als de man van het IVN. Dat vind ik een enorme prestatie waarvoor vanaf deze plek een groot "dank je wel Tjalling" op zijn plaats is. Omdat deze bestuurswisseling midden in het seizoen plaatsvindt en ik me voor kan stellen dat er veel leden zijn die Tjalling willen bedanken zullen we er in de komende Algemene Ledenvergadering ook nog aandacht aan schenken.

In mijn inwerkperiode ben ik onder de indruk geraakt van de grote betrokkenheid van de vrijwilligers bij al die activiteiten die steeds weer met groot enthousiasme worden ondernomen en heb ik gezien hoe goed alles is geregeld.

Er is een duidelijke structuur van bestuur en werkgroepen en iedereen weet wat er gedaan moet worden. En dat gebeurt dan ook. En als er toch problemen zijn dan wordt snel een oplossing gezocht. Ook de grote onderlinge saamhorigheid en de prima sfeer is me opgevallen. Dat vind ik een groot goed, want we zijn allemaal vrijwilligers die dit werk doen omdat we er plezier aan beleven. Misschien gaat het juist daarom wel zo goed.

En nu ben ik ook op deze rijdende trein gesprongen. Af en toe reed ik al wel een stukje mee via de Weidevogelwerkgroep, maar nu dan helemaal.

Misschien vraagt u zich af waarom doe je dat als je net met pensioen bent en van je vrije tijd kunt gaan genieten. Nu ga je weer allerlei verplichtingen aan. Naar een antwoord op deze vraag hoef ik niet lang te zoeken. Ik doe dit, omdat ik van jongs af aan mij verbonden voel met de natuur en daar ook graag actief in ben. En omdat ik een duurzame wereld belangrijk vind en ik denk dat juist een organisatie als het IVN daar een belangrijke bijdrage aan kan leveren door zijn beide hoofdactiviteiten natuureducatie en duurzaamheid. En dan wordt dit vrijwilligerswerk hobby en aan je hobby besteed je graag je vrije tijd.

Ik wens ons een mooie herfst met veel activiteiten en een goede samenwerking met elkaar.

Voorlichtingsdagen Natuurgidsencursus 2014-2015

Leer gidsen in de natuur!

IVN West-Friesland organiseert wederom een natuurgidsencursus.

Voorlichtingsavond dinsdag 12 november om 19.30 uur

Voorlichtingsmiddag zondag 17 november om 14.00 uur

De natuurgidsencursus vindt plaats van januari 2014 tot en met juni 2015 in het Streekbos Paviljoen in Bovenkarspel. De lessen vinden om de 2 weken plaats op dinsdagavond. De buitenactiviteiten vinden plaats op zaterdagochtenden in de hele regio West-Friesland. In de schoolvakanties zijn er geen lessen. In juni 2014 vind er een veldweekend plaats op Texel. De cursus wordt om de 5 jaar gegeven!

Vooropleiding is niet vereist, wel hart voor de natuur en zin om met mensen en kinderen om te gaan.

Op dinsdag 12 november vindt er een voorlichtingsavond plaats, waarvoor alle belangstellenden worden uitgenodigd. De voorlichtingsavond begint om 19.30 uur in het Streekbos Paviljoen. Tijdens deze avond zal de cursus worden toegelicht en heeft u volop de gelegenheid om vragen te stellen aan het Cursusteam. Op zondagmiddag 17 november zal het Cursusteam nog eens een voorlichtingsmiddag houden vanaf 14.00 uur.

Er is plaats voor maximaal 30 cursisten. Bij meer aanmeldingen wordt er een reservelijst aangelegd.

Belangstellenden kunnen contact opnemen met een van de leden van het cursusteam. U wordt dan automatisch uitgenodigd voor de voorlichtingsavond.

Ook voor meer informatie kunt u bij hen terecht.

Astrid Bijster: 0229-275673 of per e-mail: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Henk Lanting: 0228-313430

Ofra Carmi: 06-53463809

Nesten in de herfst?

De expositie "nesten" in het Streekbos Paviljoen begint op maandag 7 oktober

In de herfst zijn veel vogelnesten goed zichtbaar. Dieren zoals egels en padden overwinteren in een "nest" op en onder de grond. Verschillende soorten insecten zoeken een beschut plekje, een eigen nest tijdens de koude periode.

Heb jij nog een nest om tentoon te stellen? Alle soorten nesten zijn welkom, neem contact op met Bepie van der Wegen (b.vdwegen@quicknet.nl).

Tot ziens! Het expositieteam, Bepie, Lida, Ria en Lisbeth

Wetenswaardigheden uit ons werkgebied

Hans Verhoeven

3 mei 2013:

Op 5 augustus ontmoette ik Bart Hoogland op het Ecoproject. We raakten aan de praat omdat hij libellen stond te fotograferen. In de loop van het gesprek vertelde hij me dat hij op 3 mei een Woudaap had gezien in het Ecoproject en deze bovendien had vastgelegd met zijn camera. Nou, opsturen dan maar, zei ik. En dat heeft hij gedaan.

Bijgaand de volwassen vogel die opvliegt uit de poel in het Ecoproject. Het was 13.30 uur, dus het licht was goed. Hij maakte nog een rondje en verdween toen.

Bart, bedankt voor je oplettendheid, want dit is de eerste keer dat de Woudaap in het Streekbos is gezien.

4 augustus 2013:

Bij de afslag naar Venhuizen bij de Weed (voor de vuurtoren) op de IJsselmeerdijk (atlasvakken 202124 en 202134). Al fietsend telde ik over die 2 kilometer al 8 Oranje luzernevlinders. Als je daar gaat lopen over die afstand zullen het er meer dan 25 zijn (schat ik in). Ik had ze nog nooit gezien in West-Friesland. Bijgaand een foto van de onder-

kant van de vleugels. Ze wilden niet met gespreide vleugels op de foto en waren zeer beweeglijk. Op dat deel waren beide zijden van de dijk nog erg gevuld met pioniersvegetatie en de hoogte daarvan was laag (tot 15 cm). Op andere delen van de dijk heb ik ze niet waargenomen, maar daar was de vegetatie hoger en had zeker geen pioniersstadium. Na een mail naar Ad Roobeek antwoordde deze: "ook wij (Fred Weel, Afra en André Sjerps en Ad) waren gistermiddag bij de Zuiderdijk. Wij hebben in totaal 29 Oranje luzernevlinders aangetroffen over de dijk in de vakken 202125, 202124, 202134, 202133, 202143 en 202142. Afgelopen donderdag (1 augustus) zagen Fred en ik ook al een eerste exemplaar aan de oostkant van de Lutjebroeker Weel (nabij de nieuwe waterberging). Andere werkgroepleden van de KNNV hebben al eerder diverse exemplaren waargenomen. In 2003 zag ik in totaal 89 Oranje luzernevlinders in West-Friesland. Ook in de jaren erna werden ze opgemerkt met een nieuwe piek in 2006. Zie ook de KNNV-vlindergids pagina 112 t/m 115". Inmiddels heeft Beppie van der Wegen de soort ook in het Streekbos gezien zodat de soort voor het Streekbos kan worden bijgeschreven.

Woudaap
Foto: Bart Hoogland

Oranje luzernevlinder
Foto: Hans Verhoeven

Last Minute: ga mee met het afdelingsuitje van 5 oktober

Voor wie zich nog niet heeft opgegeven voor het jaarlijkse afdelingsuitje.

We gaan op zaterdag 5 oktober naar Schagen voor een bezoek aan de Groenling en daarna op excursie naar het Zwanenwater.

Vertrek om 9.00 uur vanuit het Streekbos. Verzamelen bij het parkeerterrein. We gaan met auto's.

Uiterlijk 16.00 uur zijn we weer terug in Bovenkarspel. Neem zelf een lunch mee en draag gepaste kleding voor een wandeling in Zwanenwater.

Opgave bij Astrid Bijster:
a.bijster@ivn-westfriesland.nl of 0229-275673

Ledenmutaties

Rob den Hartog

Ledenmutaties tot en met 30 september 2013

Aanmeldingen:

24-06-2013 Mevr. E. Monen, Grootebroek

24-06-2013 Mevr. C. Roelofsen, Wognum

02-07-2013 Mevr. J. Hiemstra, Breezand

Afmeldingen:

01-07-2013 Mevr. J. Lieon, Anna Paulowna

13-07-2013 Mevr. A. van Heun-Bultman, Hoorn

Aantal leden 30-09-2013: **314**

Aantal donateurs 30-09-2013: **9**

16 Jaar broedvogelinventarisaties in het Ecoproject

Hans Verhoeven

Inleiding:

Het Streekbos is een recreatiebos dat werd aangelegd toen de ruilverkaveling van polder Het Grootslag (1972 t/m 1978) bijna was voltooid.

Rondom een grote, gegraven plas en bestaande sloten heeft Recreatieschap Westfriesland (toen nog SOW) 58 ha bos aangeplant, bestaande uit bomen en struiken die hier van nature voorkomen. IVN West-Friesland heeft vanaf het begin dankbaar gebruik gemaakt van dit bos om excursies te organiseren voor zowel particulieren als scholen.

In 1980 kregen we een bezoekerscentrum in de cafetaria bij Theo Peerdeman. In 1993 gaven we Theo Peerdeman meer ruimte omdat we van de gemeente Stede Broec een eigen gebouw hadden gekregen: De Terp.

De samenwerking met gemeente en RSW ging steeds beter en in 1995 werden we betrokken bij een Ecologisch Bosplan. Op 23 mei 1997 was de officiële opening van dit Ecoproject.

In 2007 werd het Streekbos met 14 ha nieuwe beplanting en grasveld uitgebreid tot 72 ha.

Ecoproject:

Een deel van het Streekbos is op de schop gegaan. Wat was de bedoeling? Ten behoeve van een grotere biodiversiteit zijn er een aantal fysieke maatregelen genomen. Langs de Kerkslot werd een eiland gecreëerd dat door takkenrillen ontoegankelijk werd gemaakt.

Heel belangrijk was dat al het water in het Ecoproject schoon zou zijn, daarom wordt het water uit de Kerkslot door een helofytenfilter geleid waarbij alle slib en verontreiniging op een natuurlijke manier uit het water wordt gefilterd. Ook was toegang via het water onmogelijk. De slootkanten werden langzaam glooiend naar beneden afgegraven waardoor er een vegetatie is ontstaan van vochtig naar droog.

Dieren kunnen zonder problemen op de oever komen. Het RSW maait het Ecoproject en het IVN verwijdert het maaisel om de bodem minder voedzaam te maken. Honden en paarden mogen niet in het Ecoproject komen vanwege verstoring en het willekeurig droppen van uitwerpselen. Het gebied kan over 2 sluisjes worden betreden en is niet toegankelijk voor fietsen en gemotoriseerde voertuigen. Er werd een paddenpoel gegraven en een grote poel met kijkscherm. Het IVN onderhoudt de knotwilgen.

Tevens werd de afspraak gemaakt dat het IVN planten- en vogelinventarisaties zou gaan uitvoeren. Later werd dit uitgebreid met paddenstoelen- en libelleninventarisaties. Dit artikel gaat alleen over de vogelinventarisaties.

In februari 1997 nam Klaas Albers van het RSW contact op met mij met de vraag of ik er niet voor voelde de broedvogels in het Ecoproject te gaan inventariseren. Ik ben daar op in gegaan en vanaf 1997 tot 2012 heb ik aan die taak voldaan. Het rechthoekige gebied dat ik ging bijhouden lag tussen de Veilingweg en de Kerkslot en het Weelenpad en het pad over het dagkampeerterrein (zie omliggend gebied op de kaart). Hoewel het Ecoproject een deel is van dit telgebied noem ik het geheel " Ecoproject" .

Aangezien broedvogels voor een groot deel geteld worden op de zang, die ze tijdens het broedseizoen produceren, heeft achteruitgang van mijn gehoor mij genoopt deze leuke taak na 2012 op te geven. Daarom nu dit verslag als afsluitend document.

Methode:

In het hele land worden broedvogelinventarisaties gehouden volgens het BMP (Broedvogel Monitoring Project), georganiseerd door SOVON (Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland) en verwerkt door het CBS. Zaak is dat alle tellingen vergelijkbaar zijn, dus moet op dezelfde manier worden geteld en moeten de gegevens ook op dezelfde manier worden geïnterpreteerd en verwerkt.

Als dat jarenlang achter elkaar in hetzelfde gebied wordt volgehouden kun je leuke gevolgtrekkingen maken. Je kunt zien of een soort vooruit of achteruit gaat. Dat kan te maken hebben met lokale omstandigheden, zoals de hoedanigheid van het terrein maar ook door bijvoorbeeld de opwarming van de Aarde. De waarnemingen zijn al die jaren doorgestuurd naar SOVON en zullen meedoen in het totale Nederlandse broedvogeloverzicht.

In het voorjaar moeten bij zonsopkomst een aantal wandelingen door het gebied worden gemaakt waarbij zingende exemplaren van de verschillende vogelsoorten moeten worden geteld en ingetekend op een kaart. Van vogels die niet zingen (bijvoorbeeld eenden en Meerkoeten) worden paartjes of nesten geteld. Ook een paar nachtwandelingen voor de uilen zijn verplicht. De kaarten moeten naderhand over elkaar heen worden gelegd en de territoria springen er dan uit.

Soort	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Fuut	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	A	A	-	1
Blauwe reiger	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	A	2	4	4
Grauwe gans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Krakeend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Wilde eend	7	7	18	?	18	3	15	10	13	9	7	7	A	A	4	8
Kuifeend	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	?
Torenvalk	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Boomvalk	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	2	9	4	5	4	3	6	5	4	6	6	5	A	A	3	2
Meerkoet	6	6	6	6	5	6	7	8	8	9	8	7	A	A	6	8
Holenduif	1	-	-	-	-	-	1	1	1	1	2	3	A	A	2	1
Houtduif	21	23	24	30	23	25	31	20	33	20	26	14	A	A	13	13
Koekoek	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	A	A	1	1
Ransuil	1	1	1	2	1	1	1	-	-	-	1	1	A	A	1	-
Ijsvogel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-
Grote bonte specht	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	A	A	2	2
Winterkoning	13	30	21	24	25	36	16	20	17	21	27	26	A	A	27	22
Heggenmus	8	8	4	5	7	5	6	3	5	3	6	7	A	A	2	3
Roodborst	5	5	4	6	7	12	14	7	5	7	7	7	A	A	4	4
Nachtegaal	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Merel	11	17	14	15	18	15	12	12	16	11	20	16	A	A	18	11
Zanglijster	1	2	2	2	1	1(2)	1	2	2	1	1	1	A	A	2	A
Bosrietzanger	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	5	11	13	14	13	13	5	8	7	7	10	7	A	A	3	3
Spotvogel	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuinfluitier	3	8	9	4	5	4	3	4	4	3	5	8	A	A	9	6
Zwartkop	5	10	8	4	9	7	3	4	5	8	8	6	A	A	10	9
Tijftjaf	7	13	8	6	5	13	8	9	6	7	7	8	A	A	9	9
Fitis	6	11	10	5	6	5	4	5	6	8	6	4	A	A	5	5
Staartmees	-	-	1	-	1	1	1	-	1	1	-	-	A	A	2	1
Pimpelmees	1	1	2	1	1	1	3	3	3	2	4	3	A	A	5	2
Koolmees	6	4	2	4	3	4	4	2	5	3	9	4	A	A	9	7
Boomkruiper	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	1	2	A	A	2	1
Gaai	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	1	1	A	A	1	1
Ekster	2	1	4	3	4	2	2	2	2	3	2	3	A	A	3	2
Kauw	-	-	-	-	-	-	-	-	4	7	5	3	A	A	11	12
Zwarte kraai	-	-	1	1	-	-	1	-	1	1	1	1	A	A	1	A
Spreeuw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	?
Vink	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	A	A	1	1
Groenling	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel broedvogelinventarisatie

Bespreking resultaten:

Watervogels

Omdat het Ecoproject aan de Kerkstoot ligt en er veel riet aan de oever staat, is de Fuut altijd present. Natuurlijk broeden in het gehele telgebied ook Wilde eend, Meerkoet en Waterhoen in wisselende aantallen. Een leuke broedstek van de Wilde eend is de knotwilg en daar wordt soms dankbaar gebruik van gemaakt in het Ecoproject. Langs de Kerkstoot hebben in 1997 3 paar Kuifeenden gebroed en daarna niet meer. Broeden in 2012 is niet zeker, hoewel er in het voorjaar meerdere keren een paartje is gezien. Dat er Krakeenden in 2009 in het Ecoproject zijn gaan broeden, ligt aan een landelijke toename van deze soort en is dus geen grote verrassing. De Grauwe gans broedde voor het eerst in het Ecoproject in 2012 en ook dat is te verklaren door een grote landelijke toename. Vanachter het kijk-scherm hadden we een mooi gezicht op een van de 2 nesten.

Roofvogels en uilen

Broeden van roofvogels is onregelmatig en heeft geen vast patroon of plaats. In 2000 broedde er een Torenvalk. Het jaar daarna startte een Boomvalk met eieren leggen in een oud kraaiennest boven de poel. Ik vond het prachtig, tot

een Torenvalk roet in het eten gooide: hij joeg de Boomvalk weg en kaapte het nest. In 2002 broedde de Torenvalk wegens dat succes nogmaals in dat nest. In latere jaren heb ik de vogels niet meer terug gezien. Wel broedt er al heel lang een paartje Torenvalk in een nestkast ten noorden van het Ecoproject. Misschien is dat een betere positie om zijn kroost van voer te voorzien.

Er broedt bijna altijd wel een paartje Ransuil in het telgebied. Het is altijd spannend om in de nachtelijke uren te luisteren naar hun baltsroep of later de bedelroep van de jongen. In 2000 hebben er zelfs 2 paren gebroed. 2 Jaren heeft er een Bosuil rondgezworven, die met de bekende roep (die te pas en onpas in enge films wordt gebruikt) een vrouwtje probeerde te lokken. Wegens het ontbreken van een vrouw heeft hij het waarschijnlijk verderop gezocht.

Andere "niet-zangvogels"

Heel interessant is het broeden vanaf 2005 van de Blauwe reiger in het Ecoproject. Eerst met een enkel exemplaar, dan met 2 exemplaren en nog later werden het er 4. Het gaat dus goed met deze soort in Nederland en overall ontstaan nieuwe kolonies. In het Streekbos kan dat omdat de bomen hoog en sterk genoeg zijn om de zware nesten te dragen. Een grote kolonie zal het niet worden, maar nu al

zien we uitbreiding naar een nieuwe plek. In het Streekbos zijn al 5 plekken waar wordt gebroed (2 plekken vallen buiten het telgebied).

Van 2006 t/m 2011 broedde er een IJsvogel in een afgekalft oeverwand van de Kerksloot. Erg bijzonder omdat het een keuze was van de vogels zelf om langs de drukste vaarroute hun nest te gaan bouwen. De vogels waren erg succesvol en soms werd er meer dan een keer per jaar een nest met jongen afgeleverd. Het gebied tegenover het nest werd zelfs druk bewerkt tijdens de uitbreiding van het Streekbos in 2006/2007. Ook werd het nest vanaf de overliggende oever na 2007 veelvuldig bestookt door fotografen die mooie plaatjes wilden schieten. Het had geen effect op het broedsucces. Na 2 strenge winters (2011/2012 en 2012/2013) zijn de vogels helaas niet teruggekeerd. Onze IJsvogelwerkgroep heeft elders in het Streekbos een IJsvogelwand gemaakt in de hoop dat de vogels die eens zullen vinden.

Dat het Streekbos een echt bos aan het worden was kon worden afgeleid aan het verschijnen van bosvogels zoals de Grote bonte specht. Immers, de bomen kregen een zodanig grote omvang dat deze vogels er een nest in konden hakken. Verder in het verhaal zien we dat dat verdere positieve gevolgen had voor hollenbroeders. Het aantal paren is inmiddels toegenomen tot 2 voor het Eco-project. In het voorjaar kan je felle gevechten en jachtpartijen zien van vogels die een territorium aan het verdedigen zijn. Het geroffel is dan niet van de lucht. Ik hoop op het broedgeval van een Groene specht in het Streekbos. Er zijn de laatste jaren al exemplaren waargenomen maar er is nog geen broedpaar vastgesteld.

Het grote aantal Houtduiven dat in het Eco-project broedde is sinds 2008 ongeveer gehalveerd. Dat moet te maken hebben met de aanpalende uitbreiding van het Streekbos waarbij het bouwland als voedselbron voor de Houtduiven is verdwenen ten gunste van de archeologische uitbreiding. Holenduiven hebben er al sinds 2003 gebroed, hoewel er zeker geen geschikte broedholten voor deze vogels aanwezig zijn geweest. Hun oplossing hiervoor vonden ze in een groepje bomen langs de Veilingweg die in de loop der jaren waren volgroeid met Klimop. Kennelijk vonden ze daarin een ruimte die voldeed als broedhol. Later vonden ze nog zo'n groep begroeide bomen langs het Weelenpad waarin ook werd gebroed. Het ophangen van nestkasten voor de Holenduif heeft geen resultaten opgeleverd.

Als parasiterende broedvogel kan de Koekoek worden genoemd omdat er altijd wel een paartje Koekoek in het telgebied rondzwervt dat op zoek is naar nesten van waardvogels om daar hun ei in te deponeren. Het zouden ook meerdere vrouwtjes kunnen zijn, maar ik houd de stand op 1.

Zangvogels

De zangvogels in het telgebied verschillen niet van die in de rest van het Streekbos. Tuinfluiter, Zwartkop, Tjiftjaf en Fitis komen per jaar in wisselende aantallen voor en zijn trekvogels. Natuurverschijnselen en menselijk handelen tijdens de trek kunnen voor die fluctuaties zorgen. De Kleine karekiet, die altijd bij de poel en sloten met veel riet broedt, kan ook die fluctuaties vertonen, maar de afname in de laatste jaren is daarmee niet geheel verklaard. Misschien moet de poel eens een keer worden uitgediept. Bosrietzanger en Nachtegaal laten zich na het eerste jaar niet meer zien door de veranderde biotoop. De winterkoning

is een standvogel en doet het uitermate goed. Jaarvogels als Heggenmus en Roodborst zijn altijd aanwezig, maar nemen iets in aantal af.

De Merel is een echte bosvogel en blijft keurig op niveau. Ook is er altijd wel een paartje Zanglijster en als we geluk hebben zitten er in het gebied 2. Ze hebben echt een groter territorium nodig dan hun neef de Merel, want ze hebben een gevarieerder voedselpakket. Pimpelmees en Koolmees zijn beide hollenbroeders en vinden ergens wel een geschikte ruimte om te broeden. Het ophangen van nestkasten heeft er voor gezorgd dat het aantal broedparen omhoog is gegaan. Ik heb Koolmezen zien broeden in een nestkast van de Holenduif. 25 x te groot, maar wel geschikt omdat de Holenduif de kasten niet gebruikt. Ook in Spreeuwenkasten broeden Koolmezen.

Dan de Staartmezen; zij bouwen een eigen nest. Een prachtig bolletje van grasjes, veertjes en mos, ergens goed verstopt in een struik, boom of conifeer. Er zijn bijna altijd wel een of twee paartjes in het telgebied. De Boomkruiper is vanaf 2003 aanwezig. Dat heeft te maken met de opmars van de Grote bonte specht die keurig nesten uithakt voor deze vogel. Er is altijd wel 1, soms 2 paar aanwezig.

Ook in 2003 verscheen de Gaai als broedvogel in het telgebied: nog zo'n bosvogel, die liet zien dat het bos volwassen was geworden. Eksters en Zwarte kraaien zijn ook altijd aanwezig en dat geldt voor het gehele Streekbos. Anders ligt dat voor de Kauw die wij zo goed kennen als broedvogel in de dorpen. Kauen zijn hollenbroeders en in en rond onze huizen zijn genoeg broedmogelijkheden. Op de een of andere manier hebben ze van de Holenduiven afgekeken dat je ook in Klimop kunt broeden. In 2005 waren ze er ineens en omdat het sociale vogels zijn komen ze meteen met meerdere broedparen bij elkaar. Gelukkig hebben ze de Holenduiven niet verjaagd. In 2007 heeft er 1 paartje Spreeuwen gebroed, ook in de Klimop. Het zijn ook hollenbroeders en we hebben geprobeerd met kunstnesten deze soort uit te nodigen in het bos te gaan broeden, maar dat is tot nu toe niet gelukt.

Nog een bosvogel is de Vink, die het echt moet hebben van zaden en noten. Vanaf 2002 broedt de Vink altijd met 1 paar in het telgebied. Hoewel de Groenling niet meer in het gebied broedt, is het best mogelijk dat er bij verjonging van het bos (kap) plekken ontstaan die gunstig zijn om te broeden. Het is meer een parkvogel. Ook de Rietgors zou kunnen broeden bij de grote poel van het Eco-project, maar ook voor deze soort zou er meer visuele ruimte moeten komen (kap).

De toekomst:

Het Eco-project en het deel naar de Veilingweg dat is geteld is steeds aan veranderingen onderhevig: er worden wilgen gekapt (watermerkziekte) en bewust open plekken gecreëerd, de sloten en poelen worden nog wel eens uitgebaggerd en door het onderhoud van RSW en IVN wordt het gebied steeds meer verschillend van de rest van het Streekbos. Daardoor kunnen er veranderingen komen in zowel soorten als aantallen broedvogels. Ook kan er zo maar een Sperwer of Buizerd gaan broeden zoals nu al in andere delen van het Streekbos. Vogels als Bosuil en Groene specht laten nu al af en toe hun geluid horen, dus we moeten goed opletten en blijven inventariseren wat er gebeurt. Voor zover mogelijk zal ik de stand bijhouden (niet meer kwantitatief) en het RSW laten weten wat er allemaal broedt.

Grote bonte specht (man)

Tjiftjaf

Echtpaar Krakeend

Zwartkop (vrouw)

Ransuil

Roodborst

Grauwe gans

Van de bestuurstafel

Gé Kenter

Beste mensen, hier dan enkele zaken vanuit het bestuur. Om te beginnen hebben Rob en Hans een nieuwe computer (desktop) aangeschaft in het kantoor, gelukkig zijn we nu veel sneller en up to date. Ook kan nu met de laptop in bestanden van onze computer worden gewerkt. Aan deze computer is een onderhoudscontract gekoppeld zodat er bij problemen meteen deskundige hulp gevraagd kan worden.

De gemeente Stede Broec heeft ons een mooi blad aangeboden, gemaakt van een doorgezaagde beuk. Bij de jaarringen kunnen gebeurtenissen die in de loop der jaren hebben plaatsgevonden worden vermeld. Er moet alleen nog een geschikte plaats voor worden gevonden. Dat is echter een probleem, omdat de schijf zo'n 140 kilo weegt.

Onze IVN-boot is aangehouden door de waterpolitie, met het verhaal dat er alleen gevaren mocht worden met een

Groot vaarbewijs als er meer dan 12 betalende personen aan boord zaten. Ook miste men zwemvesten aan boord. Ik heb geïnformeerd bij Harry Baas, chef van de waterpolitie alhier en die raadde mij aan om mijn licht eens op te steken bij de inspectie van leefomgeving en transport. Hiervan kreeg ik bericht dat er gewoon met een Klein vaarbewijs mocht worden gevaren en dus niet zonder een vaarbewijs zoals tot op heden gebeurde.

Een Klein vaarbewijs is afdoende omdat onze vaarwateren zich bevinden in zone 4, wat betekent dat er praktisch geen sprake is van golfslag. Enkele schippers gaan nu dan ook het Klein vaarbewijs halen, hetgeen uiteraard alleen maar zorgt voor meer kennis van de regels en ook een stukje veiligheid waarborgt. Dit zal door het IVN worden betaald. Tevens zal er zorg voor worden gedragen dat er voortaan zwemvesten en een verbandtrommel aan boord zullen zijn. Ook zijn we bezig met een certificaat van keuring, de boot wordt dan gekeurd door een officiële keurmeester en moet dan aan diverse eisen voldoen. Kortom we gaan nu helemaal op safe en volgens de regeltjes.

Algemene Ledenvergadering 25 februari 2014

De Algemene Ledenvergadering wordt gehouden op dinsdag 25 februari 2014.

De aanvangstijd is 19.30 uur in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen.

Zet deze datum vast in de agenda.

Van de penningmeester

Rob den Hartog

Een ruime meerderheid van onze leden en donateurs heeft ons een doorlopende machtiging verstrekt om de contributie van hun bankrekening te incasseren en sinds begin 2013 kunnen nieuwe leden van IVN West-Friesland zich al niet meer aanmelden zonder gelijktijdig een machtiging voor automatische incasso te verstrekken.

Helaas moeten wij nog jaarlijks aan een aantal bestaande leden zonder een doorlopende machtiging een contributienota sturen, waarvoor wij een kostentoeslag op de contributie in rekening brengen. Voor het sturen van betalingsherinneringen en aanmaningen berekenen wij eveneens een extra toeslag.

Om bedragen van uw bankrekening te kunnen incasseren maakten wij gebruik van een automatische machtiging, die alleen in Nederland gebruikt kan worden. Deze machtingingsvorm verdwijnt definitief per 1 februari 2014 en wordt vervangen door een Europese machtingingsvorm, de Euro-incasso.

Het belangrijkste verschil met de Nederlandse incasso is dat u met de Euro-incasso geïncasseerd kunt worden door bedrijven in Nederland én andere Europese landen. Deze Euro-incasso kent twee varianten: de algemene Euro-incasso en de Bedrijven Euro-incasso. De Bedrijven Euro-incasso kan alleen tussen bedrijven onderling gebruikt worden en is dus voor IVN West-Friesland en haar leden/-donateurs niet van belang.

Voor de algemene Euro-incasso, waarnaar IVN West-Friesland onlangs al is overgegaan, gelden een aantal nieuwe bepalingen die bankrekeninghouders beter tegen misbruik moeten beschermen. Zo moeten incassanten voortaan op elk machtingingsformulier en bij elke incasso

het aan hen toegekende SEPA Incassant ID en het unieke kenmerk van de doorlopende machtiging vermelden.

Ruim voorafgaand aan elke afschrijving dient de incassant informatie over het te incasseren bedrag, de datum van de incasso, het machtingingskenmerk en het Incassant ID te vermelden. Tenslotte dient de incassant bij elke afschrijving, behalve de reden, nogmaals het machtingingskenmerk en het Incassant ID te vermelden. De Rabobank WFO heeft aan IVN West-Friesland het SEPA Incassant IDNL23ZZ-Z406248590000 toegekend en het unieke machtingingskenmerk is altijd uw IVN-lidmaatschapsnummer, zoals dat bij uw adresgegevens achterop elke Alchemilla vermeld wordt. De verplichte voorinformatie over de automatische contributiebetalen vermelden wij voortaan elk jaar voor alle leden en donateurs in het op naam gestelde winternummer van de Alchemilla. Alleen als wij bij een nieuw lid voor de eerste keer op een doorlopende machting incasseren, vermelden wij deze voorinformatie in een aparte brief waarmee wij ook het lidmaatschap bevestigen.

Als u ons al gemachtigd heeft voor afschrijvingen met een automatische incasso, dan hoeft u geen nieuwe doorlopende machting te ondertekenen, want een al eerder door particulieren verstrekte doorlopende Nederlandse machting blijft gewoon geldig, in principe brengt deze overgang dus voor u geen extra handelingen teweeg.

Voor meer informatie over SEPA (Single Euro Payments Area), IBAN (International Bank Account Number), BIC (Bank Identificatie Code) en de Euro-incasso verwijzen wij u graag naar uw eigen bank.

Bolletjesslikkers

Column van Marianne Ouwerkerk

Regelmatig staat er in de krant een bericht over bolletjesslikkers. Omdat (hand)bagage gecontroleerd wordt slikken ze de bolletjes in en vliegen naar een bestemming waar ze die bolletjes weer kwijt moeten. Op Schiphol aangekomen lopen ze meestal tegen de lamp en volgt er een arrestatie. Dan wordt het verplicht toiletteren tot de bolletjes eruit zijn die vervolgens worden vernietigd. Een vruchteloze onderneming dus.

In de dierenwereld is het beter georganiseerd. Neem de vogels, die pakken het slimmer aan. De prachtige Vuurdoorn in mijn tuin is het doelwit van merels. Chaos: mijn kat, kijkt rustig toe hoe de vogels zich te goed doen aan de felgekleurde bessen. Die vogels vliegen ook van de ene plek naar de andere maar zij zorgen dat ze het spul op tijd kwijt raken.

Tijdens de vlucht lozen ze de bolletjes en met een beetje geluk worden die meteen voorzien van de nodige mest. De maagsappen van de vogels zorgen ervoor dat de harde pit "voorgeweekt" wordt zodat de zaden sneller ontkiemen. Er zijn ook zaden die pas kunnen ontkiemen als ze door een vogelmaat zijn gegaan. Dat is bijvoorbeeld het geval met de Lijsterbes.

Zo komt het dat elk voorjaar in mijn tuin op de meest onmogelijke plekken vlieren en Lijsterbessen opkomen. Die wil ik niet want zelfs voor een gemiddelde dorpstuin zijn die struiken te groot. Dan heet het onkruid en dat wordt er dus uitgetrokken. Ook een vruchteloze onderneming in dit geval. Maar soms groeit er iets prachtigs. In mijn tuin pronkt een Skimmia die inmiddels een doorsnede heeft van 1 meter. Precies op de goede plaats gedropt. Dank je wel, bolletjesslikkers.

waarneming.nl

Wil Stelling

Stel, je loopt in een natuurgebied en je ziet wat leuks of bijzonders. Dan kun je die waarneming voor jezelf houden of je kunt hem delen op de site www.waarneming.nl

Daarop staan overzichten uit het hele land van vogels, dagvlinders, libellen, reptielen en amfibieën, zoogdieren, gallen, nachtvinders en micro's, sprinkhanen en krekels, vissen, bijen en wespen en mieren, vliegen en muggen, paddenstoelen, mossen, korstmossen en planten.

Je kunt er heel makkelijk zelf een waarneming op plaatsen, het liefst met foto, want dan wordt de waarneming ook gecontroleerd. Wel eerst even registreren. Als je er zelf niets op wilt plaatsen kun je nog altijd wel de site raadplegen. Dat kan op verschillende manieren. Je kunt bijvoorbeeld zien wat er op een dag allemaal voor bijzondere vogels of vlinders in Nederland zijn waargenomen.

Voor elke groep is dit mogelijk. Maar je kunt ook kijken welke waarnemingen in Noord-Holland zijn gedaan, of in een van de andere provincies. Of nog gedetailleerder, wat er bijvoorbeeld in de Schoorlse Duinen of in het Streekbos is gesignaleerd.

Er is ook een site www.waarneminghoorn.nl die gekoppeld is aan de landelijke site. Als je hierop kijkt zie je meteen wat er allemaal in Hoorn en omstreken is gezien. De ingezonden waarnemingen worden snel op de site gezet. Alles wat rood gekleurd is staat op een Rode Lijst en dan is soms het gebied waar de waarneming is gedaan vervaagd. Dit ter bescherming van kwetsbare en zeldzame soorten.

Neem eens een kijkje!

Winterprogramma IVN 2013-2014

Hans Verhoeven

Alle presentaties starten om 20.00 uur en zijn gratis.

Wel is er voor € 1,-- een kop koffie of thee met een koekje beschikbaar

27 november 2013: Het noorden van Finland en de Varanger in Noorwegen. Hans Verhoeven laat u meegenieten van zijn vogelreis die hij dit jaar maakte naar het noorden van Finland en de Varanger in Noorwegen.

Zo'n reis is hard werken! 's Morgens om 2 uur op, vele kilometers rijden en dan zoeken naar soorten die je hoopt te zien. Auerhoen, Taigagaai, Rosse franjepoot enzovoort.

Dat lukt natuurlijk niet altijd, maar wat is het landschap bijzonder en naast de vogels zien we zulke mooie natuur dat het voor anderen ook leuk is om dat te delen.

22 januari 2014: Tjalling James vertelt over de verkaveling in Polder Het Grootslag.

Het Grootslag verkaveld in de 70-er jaren. Hoe ging dat? Waar is het Esdoornlaanbos gebleven? Waar komen de namen Zanddepot, Witte Vlek en Natte Cel vandaan? Ervaringen van Tjalling James.

25 februari 2014: Algemene Ledenvergadering. Deze is alleen toegankelijk voor IVN-leden en begint om 19.30 uur.

19 maart 2014: Nog niet bekend.

Knotten seizoen 2013-2014

Jacobje Visser

foto: Jacobje Visser

Zo na de vakantietijd, als het 's avonds alweer vroeger donker wordt en de regen soms om je oren waait begint het bij ons knotters alweer te kriebelen. Nog even en we mogen de boom weer in. Dat doen we pas als de blaadjes van de bomen zijn gevallen, de vogelnesten zijn verlaten en de sapstromen tot stilstand zijn gekomen.

Tijdens het knotseizoen komen we op de mooiste boerenerven bij trotse eigenaars van prachtige oude bomen. In het, soms een beetje verrotte, voedselrijke hout van een oude knot vinden we allerlei insecten en planten zoals een varen of een vlierbes die hierin ontspruiten.

Naast het knotten van de oude bomen planten we ook verse slieten aan als een oude boom gesneuveld is om de rij bomen langs de sloot compleet te houden en om onze werkgelegenheid voor de toekomst zeker te stellen. Het behoud van een rij knotbomen is belangrijk voor de nest-

en schuilmogelijkheid van allerlei kleine diertjes en vogels en de schaduw, waar zo'n bomenrij voor kan zorgen, op de weide ernaast.

Van de slieten mogen we op veel plekken takkenrillen maken die eenzelfde functie in het landschap vervullen.

Het knotten gebeurt in de winter op 10 zaterdagochtenden van 9.00 tot ongeveer 12.30 uur. Halverwege wordt er gepauzeerd en worden we vaak verwend met de lekkerste baksels bij de koffie.

Particulieren kunnen contact opnemen met de coördinator van de werkgroep knotten om te overleggen of zijn/haar wilgen of essen in aanmerking komen om door ons te worden geknot. Ook als je iemand kent met een groot aantal prachtige knotbomen die wel wat onderhoud kunnen gebruiken kun je contact opnemen met onze coördinator. De plaats van de bomen en samenhang met het erf, gebouwen en natuurlijk leven spelen een belangrijke rol bij de afweging of de bomen door de IVN-knotploeg kunnen worden onderhouden.

In 2013 zijn de zaterdagen waarop we in actie komen: 16 november, 30 november en 14 december.

In 2014 zagen we op: 4 januari, 18 januari, 1 februari, 15 februari, 1 maart en 29 maart.

De datum wordt ook altijd aangekondigd op de website van IVN-West-Friesland (www.ivn-westfriesland.nl).

Daarnaast kunnen de leden van de knotwerkgroep meewerken op de nationale natuurwerkdag in het Streekbos op 2 november 2013 en op NL Doet bij Het Egboetje op 15 maart 2014. In mei 2014 sluiten we het seizoen weer af met het jaarlijkse uitje.

Neem gerust contact met ons op voor meer informatie over de locaties, het zelf planten van knotbomen, eigen bomen goed beheren en natuurlijk om een keer zelf mee te helpen met het onderhouden van knotbomen.

Informatie: Rob Rijswijk, telefoon: 0228 561642

Meer weten over paddenstoelen?

Wil Stelling

De herfst komt er weer aan en dat betekent dat er ook weer volop paddenstoelen te zien zijn. Mooie, bijzondere, zeldzame, gewone, eetbare en giftige

Sinds 2011 is er op het internet een interessante en bruikbare site over paddenstoelen, opgezet door Aldert Gutter, ooit woonachtig in Enkhuizen en toen actief bij onze IVN-afdeling als paddenstoelendeskundige.

De site is eigendom van de Nederlandse Mycologische Vereniging, die zich al sinds 1908 richt op de bevordering van de kennis over paddenstoelen. **De site heet: www.allesoverpaddenstoelen.nl**

Je kunt er allerhande informatie vinden, maar het is niet mogelijk om een paddenstoel met behulp van de site op naam te brengen. Het waarom daarvan wordt ook uitgelegd.

Wat dan wel? Te veel om op te noemen, dus een kleine greep uit de behandelde onderwerpen:

er zijn meer kennis gerichte onderwerpen over het schimmelijk, de bouw en voortplanting van paddenstoelen etc., maar ook info over het gebruik van paddenstoelen, mythes en verhalen, info voor kinderen en docenten (ook bruikbaar voor natuurgidsen), kleurplaten, enz. Er staat zelfs een hele fotocursus op om paddenstoelen goed te kunnen fotograferen.

Struin eens rond op de site, er valt veel te ontdekken.

Verslag plantencursus voorjaar 2013

Astrid Bijster

Ooit gehoord over de pappus van een composiet, stralende bloemen en dubbel geveerde blaadjes? Veel goedwillende inventariseerders van plantjes geven het al snel op bij het lezen van allerlei ingewikkelde plantentermen en gaan toch maar weer af op de plaatjesflora om op de naam van een plant te komen.

Op zich natuurlijk ook prima, maar met een flora van Eggele, de Heukels of de Heimans en Thijssen ben je toch gedwongen om intensiever naar een plant te kijken. Deze verdiepcursus over planten was er op gericht om in 3 avonden en 1 oefenochtend meer te weten te komen over een aantal grote bekende plantenfamilies en verder vooral te oefenen met het determineren van planten met behulp van een "echte" flora.

Zo hebben alle lipbloemigen een vierkante stengel, hebben dezelfde opbouw van de bloem en geuren ze vaak al dan niet heerlijk. Maar gemeen is dan wel dat sommige andere plantenfamilies bloemen hebben die weer lijken op die van lipbloemigen, maar het niet zijn.

En er zijn ook stiekeme andere planten die ook een vierkante stengel hebben. Kortom ingewikkelde materie. Met een "echte" flora is het mogelijk om zekerder te worden van de naam van de gevonden plant. Een plaatjesflora is soms niet goed genoeg als planten op elkaar lijken.

In een paar lessen hebben we een hoop theorie opgestoken en we hebben iedere avond flink geoefend. Leuk was de plantenquiz waarbij een hele hoop planten uit de regio ingedeeld moesten worden bij een plantenfamilie.

De oefenochtend vond plaats bij het Naviduct, waar veel

verschillende soorten planten staan, die niet alledaags zijn in onze regio. De cursus was volgeboekt met 15 deelnemers.

De lessen werden gegeven door Henry Bruggink en Mirjam Breeuwer was er voor de ondersteuning tijdens de praktische oefeningen.

Uit de evaluatie van de cursus bleek dat de cursisten (die de evaluatie hadden ingevuld) de cursus pittig en best moeilijk vonden, maar wel te doen, heel erg leuk, gevarieerd en leerzaam. De afwisseling tussen theorie en praktijk was goed. Ook dat de cursus te kort is om alles onder de knie te krijgen. Dat er veel meer oefening nodig is en er nog een hoop onbekende termen zijn. De wens voor een vervolgcursus over andere plantenfamilies werd ook geuit.

Na de cursus hebben we nog een aantal vrijblijvende oefenavonden gehouden voor de cursisten van de plantencursus. Eerst een paar keer bij het Naviduct en daarna bij het Streekbos Paviljoen. Dat vonden we zelf ook leuk.

En oefening baart kunst. Ook al ken je de plant bij naam, toch stap voor stap door de flora lopen. En met sommige planten hebben we met zijn allen behoorlijk lopen pluizen. En dan is het leuk als je er toch uitkomt met elkaar. Ik kan zelf na deze cursus en na de oefenavonden al wat gemakkelijker een plant determineren met behulp van een flora. Volgend jaar willen we doorgaan met oefenen. Dan zijn de avonden ook toegankelijk voor andere geïnteresseerden. De data zal ik doorgeven in de Alchemilla en in de natuurgidsencursus. De verdiepcursus is zeker ook voor herhaling vatbaar, maar dat zal dan moeten wachten tot na de komende natuurgidsencursus.

planten determineren bij het Naviduct

Foto: Astrid Bijster

Promotiemateriaal IVN

Astrid Bijster

Sinds kort zijn er bij het Landelijk Bureau van het IVN nieuwe promotiematerialen te koop, zoals pennen, potloden, ballonnen, keycards, paraplu of een tas. Maar ook T-shirts, een fleecvest, regenjas of pet zijn verkrijgbaar.

Dit alles met het nieuwe IVN logo. Iets dragen van het IVN kan best handig zijn tijdens een excursie. Het is goed voor de herkenbaarheid. De bestellijst is te downloaden via de landelijke website bij OnsIVN (rechtsboven) en dan kiezen voor PR en Communicatie.

Alle bestellingen lopen via de penningmeester. Het lijkt me daarom handig als iedereen die interesse heeft in het promotiemateriaal dit aan mij doorgeeft. Dan plaats ik in één keer een bestelling.

Geef je bestelling **vóór 1 november** door aan Astrid Bijster: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Eventueel kan ik de lijst met promotiematerialen ook per email naar je toesturen.

Activiteitenprogramma KNNV 4e kwartaal 2013

Egbert Baars

Zaterdag 12 oktober: Oostvaardersplassen - bronstijd.

Het uitgestrekte, moerasachtige landschap van dit gebied is uniek. Want echt ongerepte gebieden waar de natuur onbelemmerd haar eigen gang mag gaan, kom je niet vaak meer tegen, zeker niet in Nederland.

Zo omschrijft Staatsbosbeheer haar Oostvaardersplassen. Vroeger moesten we naar de Veluwe voor de mysterieuze geluiden van de bronstige hertenbok, maar dit is verleden tijd, want in de Oostvaarderplassen laten ze zich goed zien en horen! We bezoeken onder andere de vogelboulevards en de Grote Praambult en we maken een wandeling in het gebied. Vertrek om 09:00 uur bij het Dampten. Terug halverwege de middag. Informatie Fred Weel T: 06 48664025 E: fredweelroop@hotmail.nl.

Maandag 14 oktober: lezing 'Duiken in het web' door Ron Offermans.

Vanavond komt Ron Offermans. Een beroepsfotograaf met passie voor al het leven onder water. In deze unieke lezing laat Ron ons een verrassende presentatie zien van het leven in sloten, kanalen, plassen en meren.

Na de pauze is de Zeeuwse delta aan de beurt. Wie de natuurberichten volgt, weet dat daar nog vele nieuwe ontdekkingen worden gedaan. Het beeldmateriaal is fototechnisch van zeer hoge kwaliteit. En het commentaar wat erbij komt is fantastisch en voegt een dimensie toe aan het (voor ons) verborgen leven onder water.

Zondag 24 november: Wij gaan een wandeling maken door de landgoederen Leyduin en Woestduin met een boswachter van het gebied. Deze gebieden liggen samen met landgoed Vinkenduin op een oude strandwal. Het gebied heeft een grote cultuurhistorische- en natuurwaarde. Vertrek van af het Dampten 09.00 uur. We zijn zeker om 15.00 weer terug. Kijk ook op www.knnvhoorn.nl

Achter schermbloemhagen lag het landje

Achter schermbloemhagen lag het landje.

Ons avonturenparadijs! Van opgespoten zand vormden we piramides tot de hemel, die gaaf en telkens blauw, waakte over zijn Godenzonen.

We fluisterden geheime spreuken; sloten verbonden, bezegeld met houtskool van verboden vuur.

Maar op de korte duur verdrongen draglines van gezond verstand ons van 't Egyptisch zand en bouwden we thuis met blokken na

wat we eens schreven in 't landschap met tekens van een onbezorgde jeugd.

Karel Wasch (1951 -)

foto Egge Groot

Bosloofhut

Dit gedicht werd gekozen met een knipoog naar de websites www.natuurmonumenten.nl/kinderen/huttenbouwen en <http://staatsbosbeheerderschelling.wordpress.com/2011/06/17/hutten-bouwen>

Activiteitenoverzicht IVN West-Friesland oktober t/m december 2013

Let op: alle onderstreepte data zijn zondagen

6 okt.: Gezinsactiviteit: Vogels en hun nesten

Nestbouw zit in de genen, kenmerkend voor de soort. Eenvoud en kunst in diversiteit en materiaal. Afhankelijk van de weersomstandigheden volgt na de foto/filmpresentatie van Douwe Greydanus een Streekboswandeling. Aanvang 14.00 uur in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen.

12 okt.: Inventarisatie Streekbos

Start om 9.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Deelnemers helpen mee soorten in kaart te brengen. Reken op een ochtendactiviteit. Trek laarzen of stevige schoenen aan.

13 okt.: Volwassenenactiviteit: Paddenstoelen ontdekken

Het Streekbos is befaamd om zijn soortenrijkdom. De kenmerken en details spelen een grote rol. Start wandeling o.l.v. IVN / KNNV-mycologen om 14.00 uur vanuit het Streekbos Paviljoen. Laarzen aanbevolen.

19 okt.: Gezinsactiviteit: Herfstverrassingen

Laarzen aan voor een struintocht door IVN Egboetsterrein om 10.00 uur. Oogsttijd in het bos. Planten en dieren bereiden zich voor op de wintertijd. Hoe doen ze dat? Verzamelen bij IVN gebouw het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert.

20 okt.: Gezinsactiviteit: Nestkastje timmeren (vanaf 8 jaar)

Neem hamer en nijptang mee. Kosten € 4,- per vogelhuis. Er zijn twee sessies met een korte inleiding. Aanvang 14.00 of 15.00 uur in het Streekbos Paviljoen. Opgave vooraf bij Henry Bruggink 0229 275673.

23 okt.: Dagactiviteit herfstvakantie: Op avontuur in de natuur

Doe-dag met buitenspel en binnenactie in de herfstvakantie voor (groot)ouders met kinderen van 4 – 12 jaar. Informatie Astrid Bijster, 0229 275673 of www.ivn-westfriesland.nl

26 okt.: Jeugdactiviteit: Duisterniswandeling Streekbos

Start om 17.30 uur bij het Streekbos Paviljoen voor een donkere-bomen-bostocht in de Nacht van de Nacht 2013. Warme kleding en laarzen aandoen en neem een zaklantaarn mee. Het belang van donkere nachten voor dieren is actueel.

27 okt.: Gezinsactiviteit: Leven in de bronstijd

Een lezing over West-Friese archeologie met audiovisuele presentatie en voorwerpen uit de bronstijd. Frank Pennekamp vertelt over het ontstaan van West-Friesland tot en met de bronstijd.

Aanvang 14.00 uur Incoteczaal Streekbos Paviljoen.

2 nov.: Natuurwerkdag in het Ecoproject Streekbos

Start met koffie om 9.00 uur bij IVN Streekbos Paviljoen. Zorg voor passende kleding, gereedschap aanwezig. Deze landelijke groenklusdag levert bloemen op in het voorjaar! Opgave per mail I.van.wegen@ivn-westfriesland.nl

3 nov.: Kinderactiviteit: Paddenstoelenherfstbos

Herfstbladeren, bessen en zwammen geven het Streekbos kleur. Een herfstwandeling (alléén voor kinderen) o.l.v. IVN-gidsen. Start 14.00 uur bij 't Paviljoen. Laarzen aandoen!

9 nov.: Inventarisatie Streekbos. Zie informatie 12 oktober.

10 nov.: Gezinsactiviteit: Fossielen in beeld

Geoloog Jan Verhofstad vertelt over 'levende stenen' om 14.00 uur in de Incoteczaal Streekbos Paviljoen. Neem je (planten, dieren)fossielen mee voor onderzoek!

12 nov.: informatiebijeenkomst over Cursus IVN Natuurgids 2014 – 2015

Voor volwassenen die meer willen weten over deze cursus. Om 19.30 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

16 nov.: Knotzaterdag

Ga mee klussen met de knotgroep. Start om 9.00 uur op diverse locaties in West-Friesland.

Informatie en/of aanmelding Rob Rijswijk 0228 561642.

17 nov.: Gezinsactiviteit: Uilen met ballen

Luc Smit is jarenlang actief voor het behoud van (kerk)uilen in NH. Aanvang lezing 14.00 uur in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen. Na de presentatie samen uilenballen uitpluizen. Neem pincet/tandenborstel mee.

17 nov.: informatiebijeenkomst over Cursus IVN Natuurgids 2014 – 2015

Voor volwassenen die meer willen weten over deze cursus. Om 19.30 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

24 nov.: Gezinsactiviteit: Van klein naar groot

Kijken door een microscoop levert wonderlijke beelden op. Leer om te gaan met diverse microscopen voor een andere kijk op natuur. Aanvang 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

27 nov.: Lezingavond Vogelreis Finland - Varanger / Noorwegen

Van 20.00 – 22.00 geeft Hans Verhoeven zijn foto/lezingavond in de Incoteczaal van het Streekbos Paviljoen. Bijzondere (broed)vogelopnames in het hoge noorden.

30 nov.: Knotzaterdag

Ga mee klussen met de knotgroep. Start om 9.00 uur op diverse locaties in West-Friesland. Informatie en/of aanmelding Rob Rijswijk 0228 561642.

1 dec.: Gezinsactiviteit: Vogelvoer voor wintergasten

Aanvang 14.00 uur in de Incoteczaal Streekbos Paviljoen. Maak een creatief smulbuffetje voor vogels. Hangend of staand naar eigen keuze. Kosten € 3,- per creatie. Aanmelden: Marianne Ouwerkerk, 0228 582303.

8 dec.: Volwassenenactiviteit: Wintervogelwandeling

Samen met IVN/KNNV-gidsen wintervogels spotten in het Streekbos. Verzamelen bij het IVN in het Streekbos Paviljoen om 14.00 uur. Doe stevig schoeisel of laarzen aan.

14 dec Inventarisatie Streekbos. Zie informatie 12 oktober.

29 dec.: Gezinsactiviteit: Alternatieve kerstnacht

Kerstseer in het stro tussen de ooien en hun pasgeboren lammeren. Open stal van 17.00 – 20.00 uur op de biologische schapenboerderij Schapenstreek van familie Van Alderwegen, De Gouw 57a, 1614MB Lutjebroek, (bereikbaar via de Kadijkweg).

Deelname aan activiteiten is kosteloos, tenzij anders vermeld. U kunt een vrijwillige bijdrage geven, lid of donateur worden.

Indien onbestelbaar retour: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

